

عناوین و سرفصل‌های کلیهٔ دروس گرایش

روان‌شناسی دین

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

۱	فصل اول: مشخصات کلی برنامه درسی
۲	الف. مقدمه
۲	ب. اهداف
۲	پ. اهمیت و ضرورت
۳	ت. تعداد و نوع واحدهای درسی
۳	ث. نقش، توانایی و شایستگی دانش‌آموختگان
۳	ج. شرایط و ضوابط ورود به دوره
۴	فصل دوم: جدول عناوین و مشخصات دروس
۷	فصل سوم: سرفصل‌های دروس
۸	سرفصل‌های دروس تخصصی
۹	کلیات روان‌شناسی دین
۱۰	تحول دینداری
۱۲	دینداری و سلامت روان
۱۴	نظریه‌های روان‌شناسی دین
۱۶	فلسفه دین
۱۸	سنجش دینداری

- ۲۰.....سرفصل‌های دروس اختیاری
- ۲۱.....علم دینی
- ۲۲.....روان‌شناسی اجتماعی دین
- ۲۳.....علم النفس
- ۲۴.....روان‌شناسی اخلاق
- ۲۶.....جامعه‌شناسی دین
- ۲۸.....انسان‌شناسی تطبیقی
- ۲۹.....روش‌شناسی فهم قرآن و حدیث
- ۳۰.....روش تحقیق پیشرفته
- ۳۲.....آمار استنباطی پیشرفته
- ۳۳.....تجربه‌ی دینی و عرفان
- ۳۵.....مبانی روان‌شناسی اسلامی
- ۳۶.....ادیان بزرگ

فصل اول:

مشخصات کلی برنامه درسی

Psychology of Religion

روانشناسی دین

کارشناسی ارشد پیوسته

الف. مقدمه

دین و دینداری پدیده‌ای همزاد و همراه انسان بوده است. اکنون نیز اکثر قریب به اتفاق افراد در جوامع بشری به نحوی رفتار دینی دارند. همین امر باعث شده است، رفتار، باورها و تجارب دینی انسان مورد توجه بسیاری از افراد با گرایش‌های خاص علمی از جمله مورد توجه روان‌شناسان قرار گیرد. همگام با دانش روان‌شناسی، شاخه روان‌شناسی دین نیز توسط دانشمندانی مانند هال، جمیز، فروید، یونگ، واتسون، اسکینر و ... به پیش رفته است. ادیان توحیدی به ویژه دین اسلام نیز در کنار روان‌شناسی، به پایه‌های روان‌شناختی رفتار دینی انسان، به اجمال پرداخته‌اند. بررسی روان‌شناسانه دین در ابعاد مختلف، با توجه به جایگاه آن در زندگی انسان، به خصوص با نگاه به منابع دینی از نیازهای بنیادینی است که توسعه همه جانبه آن، تأسیس گرایش روان‌شناسی دین^۱ با توجه به آموزه‌های اسلامی را می‌طلبد.

ب. اهداف

تأسیس این گرایش اهداف زیر را دنبال می‌کند:

۱. شناخت نقطه نظرات روان‌شناسان دین درباره باورها و رفتارهای دینی؛
۲. توانایی نقد دیدگاه‌های روان‌شناختی موجود درباره باورها و رفتارهای دینی؛
۳. استخراج و تدوین دیدگاه‌های اسلامی درباره باورها و رفتارهای دینی؛
۴. زمینه‌سازی برای تدوین علم روان‌شناسی دین بر اساس آموزه‌های اسلامی؛
۵. زمینه‌سازی برای پژوهش و تدریس در حوزه روانشناسی دین؛

پ. اهمیت و ضرورت

^۱. گرایش روان‌شناسی دین، به بررسی روان‌شناختی رفتارها، باورها و تجارب دینی می‌پردازد. لازم به یاد آوری است روان‌شناسی دین با روان‌شناسی دینی تفاوت دارد. روان‌شناسی دینی مجموعه‌ای از قواعد روان‌شناختی است که با بررسی آموزه‌های یک دین مانند دین یهود، مسیحیت و اسلام می‌توان به آن دست یافت. بنابراین روان‌شناسی اسلامی مجموعه قواعد روان‌شناختی است که بر اساس قواعد هستی‌شناختی، انسان‌شناختی، شناخت‌شناسی و روش‌شناختی و سایر آموزه‌های اسلام بدست می‌آید.

رفتار دینی در زندگی انسان در زمره رفتارهای فراگیر به حساب می‌آید. با اینکه گرایش روان‌شناسی دین در برخی دانشگاه‌های معتبر جهان (مانند دانشگاه‌های بوستون، نیوکاسل و شیکاگو) تا مقطع کارشناسی ارشد، ارائه می‌شود و بخش روان‌شناسی دین در انجمن روان‌شناسی آمریکا نیز به رسمیت شناخته شده است. در ایران نظریه‌پردازی، فعالیت‌های پژوهشی و ایجاد گرایش‌های دانشگاهی در حوزه روان‌شناسی دین متناسب و هماهنگ با دانش روان‌شناسی و همچنین جامعه دینی نبوده است. این واقعیت‌ها به همراه ورود مفاهیم و نظرات روان‌شناسان دین به کشور ایران طی سال‌های گذشته و همچنین غنای دین اسلام برای بررسی یافته‌های روان‌شناختی در حوزه باورها و رفتارهای دینی ضرورت شکل‌گیری این گرایش را با توجه به آموزه‌های اسلامی به عنوان رشته‌ای علمی ضروری می‌سازد. افزون بر این، ایران به عنوان کشوری اسلامی و جامعه‌ای دینی می‌طلبد نوسانات دینداری در ابعاد مختلف را با رویکردی روان‌شناختی مورد بررسی قرار دهد.

ت. تعداد و نوع واحدهای درسی

- تعداد کل واحدهای درسی کارشناسی ارشد روان‌شناسی دین ۳۲ واحد (۱۲ واحد تخصصی، ۱۶ واحد اختیاری و ۴ واحد پایان‌نامه) می‌باشد که در طول حداکثر ۲ سال (۴ نیم‌سال تحصیلی) ارائه می‌گردد.
- هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت، عملی ۳۲ ساعت، کارگاهی ۴۸ ساعت و کارآموزی ۶۴ ساعت است.

ث. نقش، توانایی و شایستگی دانش‌آموختگان

۱. گسترش توانمندی‌ها در پژوهش‌های مربوط به روان‌شناسی دین؛
۲. توانمندی در تدریس واحدهای مربوط به روان‌شناسی دین؛
۳. توانمندی در همکاری در برنامه‌ریزی‌های آموزش دینی؛

ج. شرایط و ضوابط ورود به دوره

دارا بودن مدرک کارشناسی معتبر وزارت علوم یا سطح دو حوزه علمیه؛

۱. اولویت پذیرش با دانشجویان رشته روان‌شناسی است.
۲. تبصره ۲. ورودی‌های این گرایش به شکل نیمه متمرکز پذیرش می‌شوند.

فصل دوم:

جدول عناوین و مشخصات دروس

الف: دروس تخصصی

پیش‌نیاز	تعداد ساعات	نوع واحد درسی			تعداد جلسات	تعداد واحد	عنوان درس مصوب گروه	ردیف
		نظری-عملی	عملی	نظری				
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	کلیات روان‌شناسی دین	۱
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	تحول دینداری	۲
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	دینداری و سلامت روان	۳
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	نظریه‌های روان‌شناسی دین و نقد آن	۴
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	فلسفه دین	۵
ندارد	۴۸	۲	-	-	۱۶	۲	سنجش دینداری	۶
همه‌ی واحدهای درسی	۱۲۸	-	۴	-	-	۴	پایان‌نامه	۷
	۳۳۶	۲	۴	۱۰	۹۶	۱۶	جمع	

ب: دروس اختیاری

پیش‌نیاز	تعداد ساعات	نوع واحد درسی			تعداد جلسات	تعداد واحد	عنوان درس مصوب گروه	ردیف
		نظری-عملی	عملی	نظری				
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	علم دینی	۱
ندارد	۴۸	-	-	۲	۱۶	۲	روان‌شناسی اجتماعی دین	۲
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	علم‌النفس	۳
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	روان‌شناسی اخلاق	۴
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	جامعه‌شناسی دین	۵
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	انسان‌شناسی تطبیقی	۶
ندارد	۴۸	۲	-	-	۱۶	۲	روش‌شناسی فهم قرآن و حدیث	۷
ندارد	۴۸	۲	-	-	۱۶	۲	روش تحقیق پیشرفته	۸
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	آمار استنباطی پیشرفته	۹
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	تجربه دینی و عرفان	۱۰
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	مبانی روان‌شناسی اسلامی	۱۱
ندارد	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	ادیان بزرگ	۱۲
-	۴۳۲	۴	-	۲۰	۱۹۲	۲۴	جمع	

تذکر:

دانش‌پژوهان ملزم هستند از میان دروس اختیاری ۸ درس را که جمعاً معادل ۱۶ واحد است، به تناسبی که ارائه می‌گردد، انتخاب نموده و سپری نمایند.

فصل سوم:

سر فصل های درس

الف) دروس تخصصی

ب) دروس اختیاری

سرفصل‌های

دروس تخصصی

کلیات روان‌شناسی دین

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	روان‌شناسی دین	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: روان‌شناسی دین عنوان درس به انگلیسی: Psychology of Religion
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: دارد □ ندارد ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سفر علمی □ سمینار □					

هدف

آشنایی دانش‌پژوهان با نظریه‌ها و تحقیقات روان‌شناختی دینداری از دیدگاه منابع دینی؛

سرفصل یا رؤوس مطالب

۱. چیستی روان‌شناسی دین؛
۲. تاریخچه شکل‌گیری روان‌شناسی دین و جریان‌های معاصر؛
۳. نظریه‌های روان‌شناسی دین از نگاه روان‌شناسی و اسلام؛
۴. زمینه‌های زیستی رفتار و تجارب دینی؛
۵. روش‌شناسی در روان‌شناسی دین و سنجش سازه‌های دینی؛
۶. مسائل روان‌شناسی دین (تحول دینداری، ابعاد اجتماعی دینداری و تجربه دینی - عرفانی)؛
۷. مناسبات دین و معنویت؛
۸. آثار و پیامدهای دینداری در زندگی انسان؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع:

۱. وولف، دیوید، روان‌شناسی دین، ترجمه دهقان، تهران: انتشارات رشد، ۱۳۹۰.
۲. آذربایجانی، مسعود، درآمدی بر روان‌شناسی دین، قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۵.
3. Hood, R.W., Jr., Spilka, B. and Hill, P.C. (2009). The psychology of religion: An empirical approach (4th Ed.). New York: Guilford.

تحول دینداری

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تحول دینداری		
	عملی					
	نظری	پایه			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Religious Development
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □						

هدف

آشنایی دانش‌پژوهان با تحول دینداری در دوره‌های مختلف سنی؛

سرفصل‌ها یا رؤوس مطالب

۱. کلیات (تعریف، موضوع، تاریخچه، قلمرو و اهداف)
۲. دینداری در کودکی:
 - نظریه‌های ژنتیک تحول دینداری (استنلی هال، جمیز مارک بالدوین)؛
 - نظریه‌های شناختی ساختاری تحول:
 - ✓ تحول تفکر دینی و مفهوم خدا (الکایند و گلدمن، دکونشی)؛
 - ✓ تحول ایمان (جمیز فولر)؛
 - تصویر خدا (نظریه‌پردازان پویشی)؛
 - دلبستگی و دینداری در کودکی (نظریه کرک پاتریک)؛
 - تجربه دینی در کودکی (تامنین)؛
 - تحول نیایش در کودکان (لانگ، الکایند و اسپیلکا)؛
۳. دینداری در نوجوانی:
 - تفکر و استدلال دینی در نوجوانی؛
 - تردیدهای دینی و تحول (روی‌آوری به دین)؛
 - دینداری و تحول هویت؛
۴. دینداری در بزرگسالی:
 - انگیزه‌ها و ابعاد دینداری در بزرگسالی؛
 - دین در سالمندی؛
 - دینداری و مرگ؛
 - ارتداد (ترک ایمان)؛

• بنیادگرایی دینی؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع :

۱. اسپیلکا، برنارد و همکاران، روان‌شناسی دین، ترجمه محمد دهقان. تهران: انتشارات رشد، ۱۳۹۰.
۲. روان‌شناسی دین، جمعی از نویسندگان، قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۸.
۳. نوذری، محمود، بررسی تحول ایمان به خدا در دوره کودکی، نوجوانی و آغاز جوانی: رویکردی روان‌شناختی-دینی، رساله دکتری، قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۹.
۴. نوذری، محمود، توصیف و ارزیابی رویکردشناختی رشد دینی، اسلام و پژوهش‌های تربیتی، ۱۳۸۸، سال اول، شماره ۲، ۱۳۹-۱۶۸.
۳. موسوی‌نسب، سیدمحمدرضا، تحول فهم دعا در کودکان و نوجوانان ۶ تا ۱۶ساله قم، رساله دکتری، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۰.

دینداری و سلامت روان

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: دینداری و سلامت روان		
	عملی						
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Religion and Mental Health
	عملی						
	نظری	تخصصی					
	عملی						
	نظری	اختیاری					
	عملی						
آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □							

هدف

آشنایی دانش‌پژوهان با کارکردهای دینداری در حوزه‌ی سلامت روان.

سرفصل‌ها یا رؤوس مطالب

۱. کلیات: تعریف، ضرورت، اهداف، تاریخچه
۲. تأثیر دینداری و معنویت بر سلامت:
 - سلامت بدنی؛
 - سلامت روانی؛
 - دینداری و اختلالات روانی؛
۳. تبیین‌های منفی دینداری (دینداری خطری برای سلامت روان و منبع تعارض روانی)؛
۴. تبیین‌های مثبت دینداری (دینداری منبع ایمنی، انسجام روانی و عامل اجتماعی‌سازی)؛
۵. تحقیقات معاصر؛
۶. دین، مقابله و سازگاری:
 - نظریه‌ها؛
 - تحقیقات؛
 - کاربردها؛
۷. دینداری و معنویت در مشاوره و روان‌درمانی:
 - دین و معنویت به منزله یک متغیر فرهنگی مهم در مشاوره و روان‌درمانی؛
 - تلفیق عناصر دینی - معنوی در درمان‌های روانشناختی؛
 - رویکردهای دینی - معنوی در مشاوره و روان‌درمانی؛
۸. دین، اخلاق و سلامت روان:
 - شاخص‌های سلامت‌روان از دیدگاه اسلام؛

- تأثیرات دینداری بر اخلاق؛
- نگرش‌های اخلاقی؛
- رفتارهای اخلاقی؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع :

1. Wulff, D. (1997). *Psychology of Religion: Classic and Contemporary* (2nd Ed.). New York: John Wiley and Sons.
 2. Hood, R.W., Jr., Spilka, B. and Hill, P.C. (2009). *The psychology of religion: An empirical approach* (4th Ed.). New York: Guilford.
۳. ابوترابی، علی، نقد ملاک‌های بهنجاری در روان‌شناسی با نگرش به منابع اسلامی، قم: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۶.
۴. جان‌بزرگی، مسعود، نظریه‌های روان‌درمانگری و مشاوره: راهبردهای نظری و عملی، تهران: انتشارات سمت، زیرچاپ.

نظریه‌های روان‌شناسی دین

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: نظریه‌های روان‌شناسی دین عنوان درس به انگلیسی: Approaches to Psychology of Religion	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □						

هدف

آشنایی دانش‌پژوهان با مکاتب و رویکردهای روان‌شناسی دین و نقد آن با تأکید بر دیدگاه اسلامی؛

سرفصل‌ها یا رؤوس مطالب

۱. رویکردهای روان‌تحلیلی در مورد دین و ارزیابی آن‌ها:

- نظریه فروید؛
- نظریه روابط موضوعی؛
- نظریه یونگ؛
- نظریه اریکسون؛

۲. رویکردهای پدیدارشناختی - تفسیری و ارزیابی آن‌ها:

- جیمز و میراث او؛
- سنت توصیفی آلمان (اتو و هایلر)؛

۳. رویکردهای انسان‌گرا و ارزیابی آن‌ها:

- آلپورت؛
- فروم؛
- مازلو؛

۴. رویکردهای وجودی (فرانکل و رولومی)؛

۵. رویکردهای رفتاری و تکاملی و ارزیابی آن‌ها؛

۶. رویکرد اسلامی در تبیین دینداری؛

- نظریه خواجه‌نصیرالدین طوسی
- نظریه فطرت
- دیدگاه شهید مطهری

• دیدگاه استاد مصباح یزدی

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع :

1. Wulff, D. (1997). Psychology of Religion: Classic and Contemporary (2nd Ed.). New York: John Wiley and Sons.
2. Hood, R.W., Jr., Spilka, B. and Hill, P.C. (2009). The psychology of religion: An empirical approach (4th Ed.). New York: Guilford.

فلسفه دین

دروس پیش نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه دین عنوان درس به انگلیسی: Philosophy of Religion
	عملی			
	نظری	پایه		
	عملی			
	نظری	تخصصی		
	عملی			
	نظری	اختیاری		
	عملی			
آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □				

هدف

آشنایی دانش پژوهان با مهم ترین مباحث فلسفه دین با تأکید بر دیدگاه اسلامی.

سرفصل ها یا رؤوس مطالب

۱. کلیات: (تعریف، ضرورت، تاریخچه ، اهداف و ...)
۲. تعریف دین:

 ۱. انواع تعریف دین (ماهوی- کاربردی، حداقلی- حداکثری، دین حق- دین محقق)؛
 ۲. مشکلات تعریف دین؛
 ۳. راهکارهای رهایی از مشکلات تعریف دین؛
 ۳. منشأ پیدایش دین و گرایش به آن:

 ۱. دیدگاه فلاسفه و دانشمندان علوم اجتماعی؛
 ۲. دیدگاه اندیشمندان مسلمان؛
 ۴. دلیل نیازمندی انسان به دین و حیانی؛
 ۵. تجربه دینی و وحی:

 - تجربه دینی (چیستی، انواع، علل طرح تجربه دینی در غرب)؛
 - وحی (چیستی و انواع وحی در ادیان، با تأکید بر دیدگاه اسلام)؛
 - رابطه وحی و تجربه دینی (دیدگاه اندیشمندان مسیحی، دیدگاه اندیشمندان مسلمان)؛
 - علل و پیامدهای نگاه تجربه ای به وحی؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع :

۱. حسین‌زاده، محمد، فلسفه دین: معیار ارزیابی عقاید دینی، مبانی معرفت‌شناسی باورهای دینی، تجربه دینی و ادله اثبات وجود خدا، قم: انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵.
۲. فنایی، ابوالقاسم، درآمدی بر فلسفه دین و کلام جدید، قم: اشراق، ۱۳۷۵.
۳. پلانینجا، الوین، فلسفه دین: خدا، اختیار و شر، ترجمه و توضیح محمد سعیدی‌مهر، قم: انتشارات مؤسسه فرهنگی طه، ۱۳۷۶.
۴. پالس، دانیل، هفت نظریه در باب دین، ترجمه و نقد محمد عزیر بختیاری، قم: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۵.
5. Wilkinson, M.B. and Campbell, H.N. (2010). *Philosophy of religion: An introduction*. London: Continuum.
6. Kvanvig, J.L. (2011). *Oxford Studies in Philosophy of Religion*. New York: Oxford University Press.

سنجش دینداری

دروس پیش نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲ نظری: ۱ واحد عملی: ۱ واحد تعداد ساعت: ۴۸	عنوان درس به فارسی: سنجش دینداری عنوان درس به انگلیسی: religiousness Measuring
	عملی			
	نظری	پایه		
	عملی			
	نظری	تخصصی		
	عملی			
	نظری	اختیاری		
	عملی			
آموزش تکمیلی: دارد □ ندارد ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سفر علمی □ سمینار ■				

هدف

آشنایی با مبانی نظری، امکان عملی، روش های عینی و آسیب های سنجش روان شناختی دینداری؛

سرفصل یا رؤوس مطالب

۱. تعریف، تاریخچه و ضرورت سنجش دینداری؛
۲. تفاوت سنجش دینداری با سنجش های روان شناختی؛
۳. امکان سنجش دینداری؛
۴. مفهوم، سازه، نشانگر، سازمانگر؛
۵. نشانگرهای برآمده از آیات و روایات، نشانگرهای تجربی؛
۶. روایی و پایایی آزمون های دینداری؛
۷. مبانی نظری سنجش دینداری: مشروعیت؛
۸. سنجش ملاک مرجع و هنجار مرجع:
 - ملاک های سنجش در دین اسلام؛
۹. آسیب های سنجش دینداری: مطلوبیت اجتماعی، نشانگرهای مشترک؛
۱۰. پرسشنامه های موجود در زمینه دینداری؛
۱۱. افق های تازه در زمینه سنجش دینداری؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع:

۱. سالاری فر، محمدرضا؛ آذربایجانی، مسعود و رحیمی نژاد، عباس (۱۳۸۴). مبانی نظری مقیاس‌های دینی: گزیده مقالات همایش مبانی نظری و روان‌سنجی مقیاس‌های دینی. قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه؛ تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۲. آذربایجانی، مسعود (۱۳۸۸). آزمون‌های سنجش دینداری، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۳. طالبان محمدرضا (۱۳۸۹). پیمایش ملی سنجش دینداری ایرانیان. تهران: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.
۴. فولادیان مجید (۱۳۹۳). مبانی نظری و شاخص‌های سنجش دینداری در ایران: (ساخت ابزار بومی سنجش دینداری بر اساس مبانی اصول و فروع دین اسلام)، مشهد: سخن‌گستر.
۵. بیرامی، منصور؛ هاشمی نصرت‌آبادی، تورج و بهادری خسروشاهی، جعفر (۱۳۹۳). آزمون‌های روان‌شناختی دینداری، تهران: آوای نور.

سرفصل‌های

دروس اختیاری

علم دینی

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: علم دینی		
	عملی					
	نظری	پایه			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Religious Science
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					

آموزش تکمیلی: دارد □ ندارد ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سفر علمی □ سمینار □

هدف

آشنایی دانش‌پژوهان با ماهیت علم دینی، مبانی، فرایندها و روش‌های توسعه علم دینی؛

سرفصل یا رؤوس مطالب

۱. منابع شناخت، تحول مفهوم علم و شاخه‌های علوم؛
۲. تعریف، هدف، قلمرو، و ویژگی‌های روش علمی؛
۳. قلمرو و زبان دین؛
۴. رابطه علم و دین؛
۵. ضرورت و امکان علم دینی؛
۶. رویکردهای مختلف به علم دینی؛
۷. مبانی علم دینی؛
۸. روش‌های بهره‌گیری از متون دینی در علوم انسانی؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع :

۱. باقری، خسرو، هویت علم دینی، تهران: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۸۲.
۲. بستان، حسین، گامی به سوی علم دینی، قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۹.
۳. پارسانیا، حمید، علم سکولار و علم دینی، قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، بی‌تا.
۴. جوادی آملی، عبدالله، شریعت در آینه معرفت، قم: انتشارات مؤسسه أسراء، ۱۳۸۴.
۵. سوزنجی، حسین، معنا، امکان و راهکارهای تحقق علم دینی، تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱۳۸۹.
۶. علی‌پور، مهدی و حسنی، حمیدرضا، پارادایم اجتهادی دانش دینی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۹.
۷. گلشنی، مهدی، از علم سکولار تا علم دینی، تهران: انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۵.
۸. مصباح یزدی، محمدتقی، رابطه علم و دین، قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۲.

روان‌شناسی اجتماعی دین

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: روان‌شناسی اجتماعی دین		
	عملی					
	نظری	پایه			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Social Psychology of Religion
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: دارد □ ندارد ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سفر علمی □ سمینار □						

هدف

آشنایی با جنبه‌های اجتماعی دین، فعالیت‌های اجتماعی دین در جوامع مختلف و آثار و پیامدهای آن؛

سرفصل یا رؤوس مطالب

۱. کلیات: تعریف، ضرورت و اهمیت، تاریخچه و روش تحقیق؛
۲. فعالیت‌های دینی در کشورهای انگلیس، آمریکا، هند و کشورهای اسلامی مانند عربستان سعودی، اندونزی و ایران؛
۳. عوامل محیطی و موقعیتی و دین؛
۴. جنسیت و دین؛
۵. شخصیت و دین؛
۶. نگرش‌های سیاسی و اجتماعی و دین؛
۷. دین و سازگاری اجتماعی؛
۸. فعالیت‌های جنسی و ازدواج و دین؛
۹. نظریه‌ها درباره رفتار دینی:
 - نظریه‌های پدیدایی دین؛
 - نظریه‌های بقاء دین؛
 - نظریه‌های پیامدی؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع:

1. Argyle, M. and Beit-Hallahmi, B. (2013). The Social Psychology of Religion. Routledge.
۲. هفرن، کیت و بونول، ایلونا، درس‌نامه روان‌شناسی مثبت‌نگر: نظریه‌ها، پژوهش‌ها و کاربردها، ترجمه محمدتقی تبیک و محسن زندی، قم: انتشارات دارالحدیث، بی‌تا.
۳. عباسی مقانکی، اکرم، روان‌شناسی اجتماعی، تهران: انتشارات منبای خرد، ۱۳۸۹.

علم النفس

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: علم النفس		
	عملی					
	نظری	پایه			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Philosophical psychology
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □						

هدف

آشنائی با مفاهیم انسان از دیدگاه روان‌شناختی اسلام و فلاسفه اسلامی؛

سرفصل‌ها یا رؤوس مطالب

۱. انسان از دیدگاه قرآن؛
۲. انسان از دیدگاه فلاسفه اسلامی؛
۳. علم‌النفس از دیدگاه دانشمندان اسلامی (کندی، فارابی، ابن‌سینا، غزالی و ...)
۴. مفهوم عقل از دیدگاه قرآن؛
۵. مفهوم نفس از دیدگاه قرآن؛
۶. مفهوم نفس از دیدگاه دانشمندان اسلامی (کندی، فارابی، ابن‌سینا، غزالی و ...)
۷. مفاهیم روان‌شناسی در نظریات فلاسفه اسلامی (عوامل موثر بر رفتار، هوش، شخصیت، یادگیری، بهداشت روانی و ...)
۸. مقایسه نظریات قدیم (علم‌النفس) با نظریات جدید (روان‌شناسی)؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	+	+	-

منابع:

۱. فیاضی، غلام‌رضا، علم‌النفس فلسفی، قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۹.
۲. نارویی، رحیم و همکاران، روان‌شناسی از دیدگاه اندیشمندان مسلمان، قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۳.
۳. عبودیت، عبدالرسول، درآمدی به نظام حکمت صدرایی، قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) و سمت، ۱۳۸۸.

روان‌شناسی اخلاق

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	روان‌شناسی اخلاق	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: روان‌شناسی اخلاق	
	عملی					
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درس به انگلیسی: Moral Psychology
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: دارد □ ندارد ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سفر علمی □ سمینار □						

هدف

آشنایی دانش‌پژوهان با حوزه روان‌شناسی اخلاق؛

سرفصل یا رؤوس مطالب

۱. کلیات: تعریف، تاریخچه، کاربردها، مفهوم‌شناسی؛
۲. رویکردهای مختلف به روان‌شناسی اخلاق؛
۳. روش پژوهش و ابزارهای سنجش در روان‌شناسی اخلاق؛
۴. منابع رفتارهای اخلاقی:
 - استدلال اخلاقی و قضاوت اخلاقی؛
 - هیجان‌ات اخلاقی؛
 - شخصیت و هویت اخلاقی؛
۵. فضائل اخلاقی از نگاه روان‌شناسی مثبت:
 - ابعاد؛
 - تحول؛
۶. اسلام و پرورش فضایل اخلاقی:
 - ریشه‌ها و عوامل روان‌شناختی فضائل اخلاقی از نظر اسلام؛
 - نگاه اندیشمندان مسلمان به فضائل و رذائل اخلاقی؛
۷. موانع رفتارهای اخلاقی از نگاه روان‌شناسی و اسلام؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع:

۱. کیلن، ملانی و اسمتانا، جودیث. رشد اخلاقی. ترجمه محمدرضا جهانگیرزاده قمی و همکاران. قم: انتشارات پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۹.
۲. کدیور، پروین. روان‌شناسی اخلاق. تهران: انتشارات آگاه، ۱۳۹۱.
3. Sinnott-Armstrong, W. (2008). *Moral psychology*. Cambridge, MA: MIT Press.
4. Nadelhoffer, T., Nahmias, E., and Nichols, S. (2010). *Moral Psychology: Historical and Contemporary Readings*. Malden, MA: WileyBlackwell.

جامعه‌شناسی دین

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: جامعه‌شناسی دین		
	عملی					
	نظری	پایه			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Sociology of Religion
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: دارد □ ندارد ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سفر علمی □ سمینار □						

هدف

آشنایی دانش‌پژوهان با علل گرایش جوامع انسانی به دین و نقش و کارکردهای اجتماعی دین؛

سرفصل‌ها یا رؤوس مطالب

۱. کلیات: تعریف جامعه‌شناسی دین، تاریخچه، ضرورت و مقایسه رویکردهای مختلف دین‌پژوهی (مردم‌شناسی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی)؛
۲. نظریه‌های جامعه‌شناختی دین (دورکیم، کارکردگرایان، ماکس وبر)؛
۳. دین و عرفی‌شدن (secularization)؛
۴. کارکردهای اجتماعی دین؛
۵. ارتباط دین با سایر واقعیت‌های اجتماعی (فرهنگ، سیاست، اقتصاد، علم و ایدئولوژی)؛
۶. فرقه‌ها، کیش‌ها و جنبش‌های دینی؛
۷. رویکرد جامعه‌شناختی اسلام؛
۸. جهانی‌شدن و آینده ادیان؛
۹. انقلاب اسلامی و نقش آن در احیای موقعیت اجتماعی دین؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع:

۱. همیلتون، ملکم، جامعه‌شناسی دین، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: انتشارات ثالث، ۱۳۸۹.
۲. پالس، دانیل، هفت نظریه در باب دین، ترجمه محمدعزیز بختیاری، قم: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۵.
۳. شجاعی زند، علیرضا، عرفی‌شدن در تجربه مسیحی و اسلامی، تهران: مرکز بازشناسی اسلام، ۱۳۸۱.

4. Clark, P.B. (2009). *The oxford handbook of the sociology of religion*. New York: Oxford University Press.
5. Fenn, R.K. (2009). *Key thinkers in the sociology of religion*. London; New York: Continuum.

انسان‌شناسی تطبیقی

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: انسان‌شناسی تطبیقی		
	عملی					
	نظری	پایه			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Comparative Anthropology
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
عملی						
آموزش تکمیلی: دارد □ ندارد ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سفر علمی □ سمینار □						

هدف

آشنایی با مبانی و مسائل انسان‌شناسی در اسلام؛ تطبیق آن با سایر مکاتب و بررسی آثار آن در روان‌شناسی؛

سرفصل یا روؤس مطالب

۱. کلیات (تعریف، ضرورت، رابطه انسان‌شناسی با الهیات، اخلاقیات و حقوق)؛
۲. روش‌شناسی در انسان‌شناسی؛
۳. رابطه انسان‌شناسی با روان‌شناسی؛
۴. انسان‌شناسی از نگاه مکاتب روان‌شناسی؛
۵. رابطه روان و بدن؛
۶. تفاوت ماهوی انسان و حیوان؛
۷. بررسی دیدگاه اومانیزم؛
۸. چالش طبیعت و تربیت بر انسان؛
۹. ابعاد انسان از نگاه منابع اسلامی و روان‌شناسی؛
۱۰. ویژگی‌های انسان (نیازهای انسان، اراده انسان، تحول و تعالی، ارزشمندی انسان، ابدیت انسان و ...)

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع:

۱. مصباح یزدی، محمدتقی، انسان‌شناسی در قرآن، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۹.
۲. نصری، عبدالله، مبانی انسان‌شناسی در قرآن، انتشارات جهاد دانشگاهی، ۱۳۸۸.
۳. واعظی، احمد؛ انسان از دیدگاه اسلام، قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۸.

روش‌شناسی فهم قرآن و حدیث

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ نظری: ۱ واحد عملی: ۱ واحد تعداد ساعت: ۴۸	عنوان درس به فارسی: روش‌شناسی فهم قرآن و حدیث عنوان درس به انگلیسی: The Methodology of understanding Quran and Hadith Research
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
عملی					
آموزش تکمیلی: دارد □ ندارد ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سفر علمی □ سمینار □					

هدف

شناخت اجمالی روش‌های تفسیری، قواعد فهم قرآن و حدیث و نحوه استنباط قواعد روان‌شناختی از منابع اسلامی.

سرفصل یا رؤوس مطالب

۱. کلیات (تعریف تفسیر، تعریف فهم حدیث، ضرورت و اهمیت، پیشینه و ...)
۲. منبع‌شناسی تفسیر قرآن و حدیث؛
۳. روش‌ها و رویکردهای تفسیر قرآن و فهم حدیث؛
۴. معناشناسی دین و دینداری و عناصر پایه‌ای آن
۵. تحلیل مفاهیم دینی (روش و مراحل مفهوم‌شناسی با تکیه بر تحلیل آیات و روایات)؛
۶. شناسایی نظام میان مفاهیم از راه کشف شباهت‌ها، تمایزها، طبقه‌بندی مفاهیم و شناخت و چگونگی ارتباط آن‌ها با همدیگر در قرآن و احادیث؛
۷. نحوه برداشت معارف روان‌شناختی از قرآن و حدیث؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع:

۱. بابایی، علی اکبر، روش‌شناسی تفسیر قرآن، تهران: انتشارات سمت و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۵.
۲. مسعودی، عبدالهادی، روش فهم حدیث، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۸۷.
۳. پسندیده، عباس، بررسی نقش حدیث در پژوهش‌های روان‌شناختی، علوم حدیث، ش ۲۴، (۱۳۸۱): ص ۲۲۳-۲۴۰.
۴. نجاتی، محمدعثمان، قرآن و روان‌شناسی، ترجمه عباس عرب، مشهد: انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۷۷.

روش تحقیق پیشرفته

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲ نظری: ۱ واحد عملی: ۱ واحد تعداد ساعت: ۴۸	عنوان درس به فارسی: روش تحقیق پیشرفته عنوان درس به انگلیسی: Advanced Methods of Research
	عملی			
	نظری	پایه		
	عملی			
	نظری	تخصصی		
	عملی			
	نظری	اختیاری		
	عملی			
آموزش تکمیلی: دارد □ ندارد ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سفر علمی □ سمینار □				

هدف

توسعه و تعمیق دانش‌های ضروری و کسب مهارت‌های اساسی برای برنامه‌ریزی، اجرا، گزارش و ارزیابی پژوهش‌های روان‌شناختی به ویژه در حوزه روان‌شناسی اسلامی؛

سرفصل یا رؤوس مطالب

۱. ماهیت پژوهش روان‌شناختی؛
۲. رویکردهای عمده پژوهش روان‌شناختی؛
۳. مبانی فلسفی و ارزیابی رویکردهای پژوهشی و ارزیابی آن‌ها (بویژه از دیدگاه اسلامی)؛
۴. برنامه‌ریزی پژوهش روان‌شناختی؛
۵. راهبردهای پژوهش‌های کمی؛
۶. طرح‌های پژوهشی عمده و ارزیابی آن‌ها؛
۷. آسیب‌شناسی مراحل پژوهش روان‌شناختی؛
۸. فنون تأمین انواع روایی پژوهش؛
۹. نمونه‌برداری: مفاهیم اساسی، روش‌های پیشرفته نمونه‌گیری و پیش‌فرض‌های آن‌ها؛
۱۰. مهارت‌های کاربرد نرم‌افزارهای پیشرفته جهت توصیف و تحلیل داده‌های کمی؛
۱۱. رویکرد کیفی در پژوهش‌های روان‌شناختی؛
۱۲. سنت‌های پژوهش کیفی؛
۱۳. راهبردهای نمونه‌گیری در پژوهش کیفی؛
۱۴. شیوه‌های تحلیل داده‌های کیفی؛
۱۵. اعتبار و ارزیابی کیفیت در پژوهش کیفی؛
۱۶. کاربرد پژوهش‌های کیفی در مطالعات روان‌شناسی اسلامی؛
۱۷. مهارت‌های تدوین گزارش پژوهش؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع :

۱. کرلینجر، ف.ن.، مبانی پژوهش در علوم رفتاری (جلد ۱ و ۲)، ترجمه حسن‌پاشا شریفی و جعفر نجفی‌زند، تهران: انتشارات آوای نور، ۱۳۷۶.
۲. گال، مردیت و دیگران، روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روان‌شناسی (جلد ۱ و ۲)، ترجمه نصر اصفهانی و همکاران، تهران: انتشارات سمت و دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۸۷.
۳. محمدپور، احمد، روش تحقیق کیفی ضد روش (منطق و طرح در روش‌شناسی کیفی)، تهران: انتشارات جامعه‌شناسان، ۱۳۸۹.
۴. محمدی، بیوک، درآمدی بر روش تحقیق کیفی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۶.
۵. هومن، حیدرعلی، شناخت روش علمی در علوم رفتاری، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۹۲.
6. Weathington, B.L., Cunningham, C.J.L. and Pittenger, D.J. (2010). *Research Methods for the Behavioral and Social Sciences*. New Jersey, Wiley.
7. Shaughnessy, J.J., Zechmeister, E.B. and Zechmeister, J.S. (2006). *Research Methods in Psychology*. McGraw-Hill.

آمار استنباطی پیشرفته

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	دین و روان‌شناسی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: آمار استنباطی پیشرفته عنوان درس به انگلیسی: Advanced Inferential Statistics
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: دارد □ ندارد ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سفر علمی □ سمینار □				تعداد ساعت: ۲	

هدف

آشنایی با طبقه‌بندی روش‌های آماری به تناسب پژوهش‌های مرتبط، آشنایی با متون استنباط آماری، توانای بکارگیری روش‌های آماری در تحلیل داده‌ها و توانایی استفاده از نرم‌افزار SPSS؛

سرفصل یا رؤوس مطالب

۱. کلیات: چستی آمار استنباطی و تمایز آمار استنباطی از آمار توصیفی؛
۲. اصول و قواعد احتمالات: مفاهیم اساسی احتمالات، آنالیزهای ترکیبی و توزیع احتمال دو جمله‌ای؛
۳. استنباط آماری: برآورد، آزمون فرضیه و آزمون‌های مقایسه میانگین‌ها، مقایسه نسبت‌ها، واریانس‌ها و مفروضه‌ها؛
۴. تحلیل واریانس: تحلیل واریانس یک‌راهه، دوره‌ها و مفروضه‌ها؛
۵. آزمون‌های آماری غیرپارامتریک: آزمون مجذور فی، آزمون U مان-ویتنی و آزمون کروسکال واریس؛
۶. تحلیل رگرسیون: تعریف، ماهیت، معادله رگرسیون و تحلیل رگرسیون چندمتغیری؛
۷. کامپیوتر و آمار: آشنایی با نرم‌افزار SPSS، شیوه واردکردن، توصیف و تحلیل اطلاعات و تفسیر برون‌دادها؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع:

۱. جین، گلاس و جلین سی.، استنلی، روش‌های آماری در تعلیم و تربیت و روان‌شناسی (جلد ۲)، ترجمه مهتاش اسفندیاری و جمال عابدی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۸.
۲. فرگوسن، جرج.ا. و تاکانه، یوشیو، تحلیل آماری در روان‌شناسی و علوم تربیتی، ترجمه علی دلاور و سیامک نقش‌بندی، تهران: ارسباران، ۱۳۷۷.
۳. هومن، حیدرعلی، استنباط آماری در پژوهش رفتاری، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۸۸.

تجربه‌ی دینی و عرفان

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تجربه‌ی دینی و عرفان		
	عملی					
	نظری	پایه			عنوان درس به انگلیسی: Religious Experience and Mysticism	
	عملی					
	نظری	تخصصی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □						

هدف

شناخت ماهیت، زمینه‌ها و علل و آثار روانی تجربه دینی و عرفانی و نقد و ارزیابی آن از دیدگاه اسلام؛

سرفصل‌ها یا رؤوس مطالب

۱. کلیات: تعریف، ضرورت، تاریخچه و اهداف؛
۲. ماهیت و مفهوم‌شناسی؛
۳. انواع تجارب دینی و عرفانی؛
۴. ویژگی‌های تجارب دینی و عرفانی؛
۵. تاریخچه مطالعات تجربه دینی:
 - پیشینه فلسفی، الهیاتی؛
 - پیشینه روان‌شناختی؛
۶. نظریه‌های تبیینی در حوزه تجارب دینی و عرفانی:
 - رویکردهای عینی؛
 - رویکردهای تحلیلی؛
 - دیدگاه‌های روان‌شناختی خاص؛
۷. زمینه‌ها و علل تجارب دینی عرفانی؛
۸. همبسته‌های تجارب دینی و عرفانی؛
۹. آثار تجارب دینی و عرفانی؛
۱۰. تجارب دینی - عرفانی و آسیب‌شناسی روانی؛
۱۱. تجربه دینی، الهام و وحی در ادیان توحیدی به ویژه دین اسلام؛
۱۲. ارزش معرفت‌شناختی تجربه دینی و عرفانی؛
۱۳. نقد و ارزیابی رویکرد تجربه‌ای به دین با تأکید بر دیدگاه اسلامی؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع :

1. Wulff, D. (1997). *Psychology of Religion: Classic and Contemporary* (2nd Ed.). New York: John Wiley and Sons.
2. Hood, R.W., Jr., Spilka, B. and Hill, P.C. (2009). *The psychology of religion: An empirical approach* (4th Ed.). New York: Guilford.

۳ آذربایجان، مسعود، روان‌شناسی دین از دیدگاه ویلیام جیمز، قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۰.

مبانی روان‌شناسی اسلامی

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مبانی روان‌شناسی اسلامی		
	عملی						
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Foundations of Islamic psychology
	عملی						
	نظری	تخصصی					
	عملی						
	نظری	اختیاری					
عملی							
آموزش تکمیلی: دارد □ ندارد ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سفر علمی □ سمینار ■							

هدف

بحث و تبادل نظر در زمینه‌های: مبانی، اصول، مفاهیم، قلمرو، روش‌شناسی و هدف از روان‌شناسی اسلامی؛

سرفصل یا رؤوس مطالب

۱. امکان و ضرورت روان‌شناسی اسلامی؛
۲. موضوع، تعریف، اهداف، مسائل و قلمرو روان‌شناسی اسلامی؛
۳. مبانی و اصول روان‌شناسی اسلامی؛
۴. روش‌شناسی روان‌شناسی اسلامی؛
۵. تاریخچه مباحث و نظریه‌های روان‌شناسی در میان اندیشمندان مسلمان؛
۶. وضعیت معاصر روان‌شناسی دینی و چشم انداز آینده آن؛
۷. نمونه‌هایی از قواعد روان‌شناختی در قرآن و حدیث؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع:

۱. نجاتی، محمدعثمان، روان‌شناسی از دیدگاه اندیشمندان مسلمان، ترجمه سعید بهشتی، تهران: رشد، ۱۳۸۸.
۲. کاویانی، محمد، روان‌شناسی در قرآن: مفاهیم و آموزه‌ها، قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۳.
۳. فرقانی، مرتضی، نگاهی به روان‌شناسی اسلامی، قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۱.
۴. مصباح یزدی، محمدتقی، رابطه علم و دین، قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۲.
۵. سوزنچی، حسین، معنا، امکان و راهکارهای تحقق علم دینی، تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱۳۸۹.

ادیان بزرگ

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: ادیان بزرگ		
	عملی					
	نظری	پایه			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: An Introduction to Great Religions
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □						

هدف

آشنایی دانش‌پژوهان با مبانی و اصول اعتقادات ادیان بزرگ جهان.

سرفصل‌ها یا روئوس مطالب:

۱. کلیات (تعریف، مسائل، تاریخچه)؛
۲. بودیسم:
 ۱. بسترهای تاریخی و فرهنگی شکل‌گیری دین؛
 ۲. تعریف؛
 ۳. منابع دینی؛
 ۴. اصول اعتقادات دینی و اخلاقی؛
 ۵. شعائر و مناسک؛
 ۶. دوره‌های تاریخی؛
 ۷. فرقه‌ها؛
۳. هندوئیسم:
 ۱. بسترهای تاریخی و فرهنگی شکل‌گیری دین؛
 ۲. تعریف؛
 ۳. منابع دینی؛
 ۴. اصول اعتقادات دینی و اخلاقی؛
 ۵. شعائر و مناسک؛
 ۶. دوره‌های تاریخی؛
 ۷. فرقه‌ها؛
۴. یهودیت:

۱. بسترهای تاریخی و فرهنگی شکل‌گیری دین؛
 ۲. تعریف؛
 ۳. منابع دینی؛
 ۴. اصول اعتقادات دینی و اخلاقی؛
 ۵. شعائر و مناسک؛
 ۶. دوره‌های تاریخی؛
 ۷. فرقه‌ها؛
۵. مسیحیت:

۱. بسترهای تاریخی و فرهنگی شکل‌گیری دین؛
۲. تعریف؛
۳. منابع دینی؛
۴. اصول اعتقادات دینی و اخلاقی؛
۵. شعائر و مناسک؛
۶. دوره‌های تاریخی؛
۷. فرقه‌ها؛

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
+	+	+	+

منابع :

۱. توفیقی، حسین، آشنایی با ادیان بزرگ، تهران: انتشارات سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی و دانشگاه‌ها (سمت)، ۱۳۹۰.
۲. هیوم، رابرت. آ.، ادیان زنده جهان، ترجمه و توضیح عبدالرحیم گواهی، تهران: انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۸.
۳. بوش، ریچارد کلارنس و دیگران، جهان مذهبی: ادیان در جوامع امروز، ویراستار رابرت ویر، ترجمه عبدالرحیم گواهی، تهران: انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۴.
۴. بهار، مهرداد، ادیان آسیایی، تهران: انتشارات چشمه، ۱۳۹۰.